

paa Halsøen, i Jylland og paa Fyen end i Sjælland, af militaire Grunde, saa bør jeg ogsaa der have et forholdsvis større Hestehold, uden dog derfor at bebyrde Jylland, naar jeg betragter det som en Stat, som en Afgift, mere, end jeg bebyrder Sjælland. Denne Betragtningssmaaade staaer i en saa nær Forbindelse med den hele Ordning af Hærvesenet, som vi maa komme til, naar vi atter træde over i Fred, og benytte de Erfaringer, som vi have gjort under nærværende Krig for at finde, hvorledes en lille Stat kan ordne sit Hærvesen saaledes i Fredstid, at den uden altfor store Byrder dog sættes istand til at modstaae en pludselig indtrængende eller oversfaldende Fjende i Krigstid; jeg siger, naar vi først ere komne dertil, da først vide vi, hvorledes vi ville ordne Hesteholdet, og først da kunne vi skrive en Lov derom. — Derfor, naar jeg skal tilraade noget i denne Anledning, saa skal det være det, at Ministeriet vil tage Sagen under nærmere Overveielse og udsætte Behandlingen saalænge, indtil det kjender, hvorledes Hærvesenet skal ordnes, og hvorledes vort hele øvrige Beskatningsforhold bliver indrettet. Kom vi nemlig til for Fremtiden at faae en Stat, som gif ud fra en anden Maalestok end Hartkornskatten, og vi for Fremtiden betragte Hartkornskatten som en fast Skat, vi ikke mere regnede med, og Hartkornet som en Maalestok, vi ikke mere benyttede til at paaligne nye Skatter, saa vilde vi sandsynligvis komme til en heel anden Maade at fordele de Byrder paa, som dette Hestehold paalægger. Vi vilde rimeligvis komme til meget mere at tage under Overveielse netop den Side af Sagen, som den sidste Taler, det ærede Medlem fra Ringkjøbing, som sidder ligeoverfor mig, har udhævet, nemlig hvad den virkelige Besøftning vilde være, naar man, uden at kræve en strengere Forpligtelse af Hesteholderne end nødvendigt, stillede Hesteholdet til Licitation. Der er bleven nævnt, at man i disse Aar har fundet Foderværter til 13 a 13½ sk. daglig; man har maaffee fundet dem billigere endogsaa, men 13 a 13½ sk. daglig har været Gjennemsnitsprisen. Jeg er imidlertid overbevist om, at, naar man kom til at stille det til Licitation under fredelige Forhold for 10 eller

5 Aar ad Gangen, saa vilde man finde Foderværter til omtrent 10 sk. og maaffee derunder. Man maa lægge Mærke til, at, naar man kommer til at overveie Sagen under saadanne Omstændigheder, saa vilde man ikke kræve stadig opstaldede Heste, thi naar vi selv ved det militaire Hestehold have anseet det nyttigt at sætte Hestene paa Græs for at bevare deres Sundhed, saa vilde man vistnok ogsaa indrømme Hesteholderne omkring paa Landet Ret til, i 3 eller 4 Sommermaaneder at græsse Hestene, og dette vilde nedfætte Udgiften ved Foderholdet ganske betydeligt. Alt, hvad man behøvede for Krigsvesenets Skyld, var at fordre, at Hestene bleve opstaldede et Tidsrum af 14 Dage før deres Indfaldelse til Brug, og i de fleste Tilfælde vilde man kunne give dette Mærkel. Jeg siger altsaa, at, naar man kommer til at tage saadanne Hensyn, og disse Hensyn vil man komme til at tage, naar denne Foranstaltning bliver tagen i rette Tid, saa vilde man vistnok komme til et andet System end det, som er fulgt her i Loven. De Udgifter, som have været forbundne med Hestehold, saalænge Krigens varer, ere i det Væsentlige for Intet at regne; thi, saalænge Krigens varer, ere Hestene til Tjeneste; man har brugt i de senere Aar, nu da Baabensstilstanden er indtruffen, at sende Hestene hjem, istedetfor at udlicitere dem til Foderværterne; man behøver det ikke; det er ikke absolut nødvendigt. Men, naar vi lægge Mærke til Beskaffenheden af nærværende Forhold, saa vil den Byrde, som er forbunden for Hesteholderne ved denne Maade at behandle Sagen paa, heller ikke kunne være nogen væsentlig Byrde, især naar man lægger Mærke til den Afsløsning af det frie Hartkorn, man er i Begreb med at indføre. Jeg er endogsaa overbevist om, at deres egen Tølelse vil tilfuge dem i et Par Aars Tid at tie, det vil være i det mindste Klogskabens Bud; saa at jeg troer, at man meget roligt kunde lade Sagen blive henstaaende et Par Aar, førend man kommer til den endelige Afgjørelse. Der er her i Loven fremført som Princip, at Krigsvesenet skulde tilegne sig de Heste, som for Diebliffet ere indrangerede for den Priis, hvortil de ere indmynstrede, og deri afraage de